

tingets Tillid, naar Sejren er naaet saa helt og fuldt, som Tilfældet er, saa tror jeg, det tør siges, det skyldes, at der stedse har været et Venstre, der har holdt det politiske Maal usvigelig fast under de skiftende Vilkaar, et Venstre, hvis Motto har været den afdøde Førers Ord: „Gaa aldrig paa Akkord med Uretten“. For dette Motto og for den Politik, der kendetegnedes deraf, var der Sangbund i det danske Folk. Derfor naaede vi frem til Sejren, naaede frem paa den almindelige Valgrets brede Vinger. Derfor er der Tryghed i den Tilstand, vi ere naaede frem til, vi føle, at vi staa paa Forfatningens sikre Grund, paa den Grund, hvor Kongen og Folket paa ny have rakt hinanden Haanden.

Der gives imidlertid ogsaa en anden Forklaring. Jeg læste i Sommer i et af Hovedstadens Højreblade, at naar vi vare naaede frem til det, vi nu ere naaede til, skyldtes det Højre, det skyldtes Højres Program og Højres Politik, og det blev forklaret videre derhen, at hvis Højre ikke havde stillet sig paa Vagt for Kronens Ret til frit at vælge sine Raadgirere efter eget Godtykke, saa var det ikke sket, der nu er sket. Vi Venstrømænd tro ikke paa denne Forklaring, og jeg føler mig ogsaa overbevist om, at der ikke er en eneste Højremand her i Salen, der vilde gøre sig til Parthaver i denne mærkværdige Paastand, at Højre skulde have bestridt Venstres naturlige Adkomst til, naar Kongen kaldte det, at danne et Ministerium, bestridt denne Adkomst for — ja, for at holde Adkomsten aaben. Jeg tror ikke, der er nogen, der vover en saa hasarderet, en saa ganske urimelig Paastand. Højremedlemmerne her i Salen som Højremændene uden for Salen vide lige saa fuldt som alle vi andre, at Højre har gjort, hvad det har kunnet for at hindre det, der nu er sket. Det har haft sine Grunde til det. Dem skal jeg ikke undersøge; men Faktum er, at det har gjort det, og har gjort det saa ihærdigt og saa længe, som det evnede, og det har evnet det længe, fordi det havde Held til i afgørende Øjeblikke at faa Bistand fra anden Side. Desto glædeligere er det, at man nu indser Nødvendigheden af at gøre sig fortrolig med den ny Tingenes Tilstand og gøre sig fortrolig med det i en saadan Grad, som det gav sig Udtryk forleden i det ærede Medlem for Hurups Udtalelse, idet han sagde, at han vilde ønske, at Venstreministeriet maatte sidde længe. Dette Ønske er Udtryk netop for — som det ifølge Forholdets Natur maatte være — at det forbi-

gangne skal staa for det ærede Medlem og hans Venner og for os andre som en Advarsel.

Vender jeg mig dernæst til de moderate, da savner jeg desværre et lignende Udtryk for deres Opfattelse af Stillingen, saaledes som den formentlig rettelig bør opfattes. Jeg og flere have vel nok lagt Mærke til, at det i Artikler i moderate Blade, særlig i en Række, underskrevet af „en gammel Rigsdagsmand“, har været fremhævet, at Systemskiftet skyldes deres Virksomhed. Det ærede Medlem for Venninge (H. Holm), der havde Ordet forleden under Beslutningsdebatten, sagde det samme, om end i mere forsigtige Vendinger: det skyldes deres Virksomhed, at vi nu ere naaede frem til det, vi glæde os over — det skyldes deres Forlig og deres Politik. Jeg mener, at denne Paastand er lige saa urimelig som den anden, Højrepaastanden, jeg før berørte. Jeg vil nødigt bruge stærke Ord, men jeg fristes til at sige, at naar vi endelig ville have Forliget sat i Forbindelse med det, der ligger for, med Systemskiftet, saa passer Systemskiftet til Forliget, som en knyttet Næve til et blaat Øje. Der er nogen Forbindelse mellem disse to, naar man endelig vil det, men det er vist bedst for alle Parter, at man ikke søger at tvinge denne Forbindelse frem i Forgrunden af vore Forhandlinger. Jeg siger, jeg holder ikke af at bruge dette stærke Udtryk og ønsker det saa meget mindre, som jeg er forberedt paa, at det vil blive misbrugt andetsteds, men jeg kan ikke finde nogen bedre Sammenligning, naar man endelig skal have en, og jeg finder det rigtigt at gøre det, at dvæle ved den Fremhævelse af Forligets aarsagsgivende Virkning med Hensyn til, hvad der nu er sket. Jeg er gaaet ud fra, at de Herrer i deres Politik, den Politik, der maa have været nøje samstemt med Grundtonen i Forliget, har været Forligets Tolkere, og har jeg Ret heri, har jeg ogsaa Ret til at minde om, hvad det er, der er gaaet for sig i de senere Aar. De Herrer maa undskylde, jeg gør det, men det er Dem selv, der have givet Anledning dertil, og jeg siger da, det var de Herrer, der sammen med Højre i 1896 søgte at tvinge Venstre bort fra den Stilling, det indtog under Fællesudvalgets Forhandlinger, og at det var atter de Herrer, der stod sammen med Højre mod Venstre i 1897. Det var sidst, men derfor ikke mindst, atter de Herrer, vi havde paa højre Side under Brændevins-Dagsordens-Debatten saa heftigt som nogen Sinde for ikke at tale